

РОБЪРТ ШЕКЛИ БИЛЕТ ЗА ТРАНАЙ

Превод от английски: Владимир Германов, 1996

chitanka.info

През един хубав юнски ден, един слаб, съсредоточен и семпло облечен млад мъж влезе в офиса на Трансстеларната пътническа агенция. Той премина покрай крещящия плакат, който рекламираше Празника на реколтата на Марс, без дори да го погледне. Огромният фототапет на танцуващите гори от Триганиум също не привлече вниманието му, както и картината с древния ритуал на Опикус II, която съдържаха неприкрит намек. Отиде направо при бюрото на пътническия агент.

— Бих искал да стигна до Транай — каза младият мъж. Агентът затвори списанието „Необходими изобретения“, което четеше, и се намръщи.

— Транай... Транай... Това не беше ли едно от слънцата на Кент IV?

— Не — отговори младият мъж. — Транай е планета, която се върти около слънце със същото име. Искам да стигна до нея.

— Никога не съм чувал такова нещо. — Служителят извади един кратък звезден каталог и справочника „Второстепенни космически маршрути“.

— Ето — каза той най-накрая. — Човек се учи непрекъснато. Значи искате да стигнете до Транай, господин...

— Гудмън. Марвин Гудмън.

— Гудмън. Добре, господин Гудмън, ето какво... Транай е най-далечната точка в Млечния път от Земята. Никой не ходи там.

— Знам. Можете ли да уредите пътуването ми? — попита Гудмън с едва скрито външение.

Агентът поклати глава.

— Никакъв шанс. Дори и чартърите не пътуват толкова далече.

— Докъде можете да уредите?

Служителят му се усмихна обезоръжаващо.

— Защо ви е? Мога да ви изпратя на място, което има всичко, което и на Транай. Освен това ще е близо, ще пътувате по намалени тарифи, с прилични хотели, с екскурзии до...

— Ще пътувам до Транай — прекъсна го Гудмън мрачно.

— Няма начин да се доберете до там — обясни агентът търпеливо. — Какво очаквате да намерите на това място? Може би ще успея да ви помогна по друг начин.

— Ще ми помогнете, ако ми осигурите резервация до...

— В някакво приключение ли искате да се впуснете? — попита служителят и измери с очи неатлетичното телосложение на Гудмън. — Мога да ви предложа Африканус II. Това е свят от каменната епоха, пълен с дивашки племена, саблезъби тигри, месоядни папрати, активни вулкани, птеродактили и всичко останало. Експедициите тръгват от Ню Йорк на всеки пет дни. Най-големите опасности и пълна безопасност, комбинирани в едно. Гарантира ви се глава от динозавър, иначе ще ви върнем парите.

— Транай — каза Гудмън.

— Хъм. — Служителят изглежда замислено стиснатите му устни и решителния поглед. — Може би са ви омръзнали пуританските ограничения на Земята? Мога да ви предложа пътуване до Алмагордо III, перлата на Южния астероиден пояс. Нашата десетдневна екскурзия включва пътешествие през тайнствения Алмагордий Касба, посещение в осем нощни заведения (първото питие е за наша сметка), посещение във фабрика за девствени пояси, където можете да си купите автентичен девствен пояс, обувки, бележници и картички с феноменално намаление и посещение в две спиртоварни. В цената са включени всички разноски. Момичетата от Алмагордо са красиви, жизнерадостни и очарователно наивни. Те смятат туриста за най-висшето и желано човешко същество. Освен всичко това...

— Транай — прекъсна го Гудмън. — На какво разстояние от Транай можете да ме изпратите?

Служителят извади намръщено тесте билети.

— Можете да вземете „Кралицата на съзвездията“ до Легис II и да се прехвърлите на „Галактическо великолепие“ до Оуме. Оттам ще трябва да вземете местния кораб, който спира на Михтанг, Инхтанг, Панканг, Лекунг и Ойстер, и ще ви остави на Тунг-Брадар IV, ако не се разбие някъде по пътя. След това можете да се качите на чартърен или товарен кораб, за да преминете Галактическия вихър, ако изобщо го преминете, до Алумсридия, откъдето ще се качите на пощенския кораб до Белисморани. Ако не се лъжа, този пощенски кораб още има редовни рейсове. Това е средата на пътя. Оттам нататък ще трябва да се справите сам.

— Добре — кимна Гудмън. — Ще подготвите формулярите ми до днес следобед?

Служителят кимна.

— Господин Гудмън — попита той изтерзано, — що за място е Транай?

Гудмън се усмихна блажено и отговори:

— Утопия.

Марвин Гудмън бе прекарал по-голямата част от живота си в Сийкърк, Ню Джърси. През последните петдесетина години градът бе във властта на един или друг политически бос, а жителите му проявяваха пълно безразличие към корупцията по високите и ниските етажи, към хазарта, към войните на бандите и алкохолизма у подрастващите. Бяха свикнали пътищата им да са изровени, електроцентралите им да се развалят непрекъснато, допотопните им къщи да тънат в разруха, докато в това време босовите живееха в истински палати с басейни и по-топли от домовете на простолюдието конюшни. Хората бяха свикнали. Гудмън обаче не можеше да се примири.

Дон Кихот по природа, той пишеше изобличаващи статии, които никой не искаше да публикува, изпращаше писма до Конгреса, които никой не четеше, агитираше за почтени кандидати, които никой не избираше, бе организиран „Дружество за усъвършенстване на обществото“, „Хора срещу бандитизма“, „Граждански съюз за честна полиция“, „Асоциация против хазарта“, „Комитет за равни трудови права на жените“ и десетки други.

От усилията му не бе излязло нищо. Хората тънеха в апатия и не даваха пет пари. Политиците му се смееха в очите, а Гудмън не можеше да търпи такова отношение. След това, за да увеличи още повече проблемите, годеницата му го заряза заради гласовит млад човек с крещящо спортно яке, който не притежаваше никакво ценно качество, освен че владееше контролния пакет на Строителната компания на Сийкърк.

Ударът беше тежък. Момичето сякаш не се интересувахе, че Строителната компания слага повече пясък в бетона и използва за обектите си нестандартно желязо. Беше му казало: „Боже мой, Марвин! И какво от това? Нещата стоят по този начин и трябва да сме реалисти!“

Гудмън нямаше намерение да бъде реалист. Веднага се запъти към Лунния бар на Еди, където — между две питиета — започна да си мисли за дървена колиба сред зеления ад на Венера.

В бара влезе висок мъж с лице като на ястреб. Гудмън веднага позна, че е космически пътешественик по вдървената му от земната гравитация походка, по бледността му, по следите от радиацията и проницателните му сиви очи.

— Транайско специално, Сам — поръча старият космически вълк на бармана.

— Веднага, капитан Савидж — кимна Сам.

— Транай? — промърмори Гудмън неволно.

— Да, Транай — отговори капитанът. — Не си ли чувал за Транай, синко?

— Не, господине — призна Гудмън.

— Е, синко — каза Савидж, — тази вечер ми се приказва с някого, така че ще ти разкажа за Транай, благословената планета, отвъд Галактическия вихър.

Очите на капитана станаха замечтани и мрачната линия на устата му се разчупи в усмивка.

— В онези дни бяхме железни мъже в стоманени кораби. Аз, Джони Кавана и Ларсен Жабата бяхме готови да полетим право за ада заради няколко тона терганиум. Аха. И бихме наели самия Велзевул за навигатор, ако се окажеше, че не ни достига екипаж. В онези дни космическият скорбут покосяваше всеки трети, а призракът на големия Дан Маклинтък витаеше по космическите трасета. Ган Кучката все още държеше „Червения петел“ на астероид 342 АА и искаше по петстотин земни долара за чаша бира. Даваха ѝ ги, защото най-близката планета беше на десет милиарда километра. Скарбийте все още върлуваха около Звездния пояс и корабите за Проденгум трябваше да заобикалят чак през Кривата ръкавица. Можеш да си представиш как се почувствах, когато един ден попаднах на Транай.

Гудмън се заслуша. Старият капитан описваше славни времена, крехки кораби сред безкрайния космос, стоманеносиви небеса, пътешественици отпразвили се навън, само навън, към края на Галактиката.

Някъде там, в периферията на голямото Нищо, се намирала планетата Транай.

Транай, където бил открит Пътят и човекът вече не бил окован във вериги. Транай на изобилието, на мирното, съзидателно и щастливо общество. Не, хората там не били светци или отшелници, не били интелектуалци, а чисто и просто обикновени човешки същества, постигнали утопията.

В продължение на цял час капитан Савидж разказва за многобройните чудеса на Транай. След като свърши разказа си, се оплака, че му е пресъхнало гърлото. Нарече симптома „космическо гърло“ и Гудмън му поръча още едно Транайско специално. Докато преглъщаше екзотичната, зеленосива напитка, Гудмън се унесе в мечти.

Най-накрая, много тихо, попита:

— Защо не се върнете там, капитане?

Възрастният мъж поклати глава.

— Космическа подагра. Приземих се завинаги. В онези дни нямаше медицина като днешната. Сега мога да работя само тук.

— Какво работите? — попита Гудмън.

— Началник смяна в строителната корпорация — въздъхна Савидж. — А някога командвах огромен космически кораб. Като гледам как тези хора правят бетона... Хайде да изпием още по едно малко в чест на красивата планета Транай!

Изпиха още няколко малки. Когато Гудмън излезе от бара, вече бе взел решението. Някъде във Вселената беше открит Начинът на съществуване, бе постигната извечната мечта на човека за съвършенство.

Не би се задоволил с нищо по-малко от това.

На следващия ден напусна работа — беше проектант в завода за работи — и изтегли всичките си спестявания от банката.

Заминаваше за Транай.

Качи се на „Кралицата на съзвездията“ до Легис II и се прехвърли на „Галактическо великолепие“ до Оуме. След като спря на Михтанг, Инхтанг, Панканг, Лекунг и Ойстер — мрачни малки планети — стигна до Тунг-Брадар IV. Премина Галактическия вихър без инциденти и най-накрая стигна до Белисморанти, докъдето се простираше влиянието на Тера. Една местна космическа линия го

превози до Дваста II срещу космическа цена. Оттам се качи на транспортен кораб до двойната планета Мванти, като мина покрай Севес, Огло и Ми. На Ми се наложи да прекара три месеца, които оползотвори за хипнотичен курс по транайски език. Най-накрая успя да наеме някакъв пилот полубандит, който да го закара до Динг.

На Динг го арестуваха като шпионин Хигастомейтрей, но успя да се скрие в товарния отсек на една ракета за г'Мори и се спаси. На г'Мори го лекуваха от премръзване, топлинен удар и повърхностни радиационни изгаряния, но най-накрая се добра до планетата Транай.

Просто не можеше да повярва, че е пристигнал, докато корабът се спускаше покрай двете луни Доу и Ри.

След като люковете се отвориха, Гудмън се почувства дълбоко потиснат. Това отчасти се дължеше на чистото разочарование, което неминуемо следва такова пътешествие. По-лошото обаче беше опасението, че Транай можеше да се окаже измама.

Бе прекосил Галактиката заради сладките приказки на един стар космически вълк. Сега му се струваше малко вероятно да са истина. По-скоро би открил Елдорадо, отколкото мястото, към което се стремеше.

Слезе. Порт Транай на вид беше приятен град. Улиците бяха пълни с хора, а магазините — със стока. Жителите изцяло приличаха на човешки същества, каквито са навсякъде. Жените бяха привлекателни.

Все пак имаше нещо странно, нещо много особено, нещо чуждо, Трябваше да мине известно време, преди да осъзнае какво е то.

Даде си сметка, че на всеки десетина мъже вижда само по една жена. Още по-странното беше, че на практика всички жени, които видя, бяха или под осемнайсет, или на повече от трийсет и пет.

Какво бе станало с възрастовата група между осемнайсет и трийсет и пет? Да не би да й беше забранено да се показва на публично място? Чума ли беше уморила тези жени?

Просто трябваше да прояви търпение. Скоро щеше да научи.

Отиде в правителствената сграда, Ифриг, където се помещаваха всички държавни институции на Транай, и се представи в кабинета на министъра, отговарящ за пришълците от други планети. Прие го веднага.

Кабинетът беше малък и претрупан. По тапетите имаше странни сини петна. Най-много го стресна мощната карабина с оптически мерник и заглушител, която висеше заплашително на стената. Но не му остана време да разсъждава върху нея, защото министърът веднага скочи от стола си и се спусна енергично да му стисне ръката.

Беше възпълен весел човек на около петдесет. Около врата си носеше малък медальон, на който се виждаше печатът на Транай — мълния, разцепваща житен клас. Гудмън предположи — правилно — че това е печатът на институцията му.

— Добре дошъл в Транай — поздрави го министърът сърдечно, избута купчина книжа от един стол и покани Гудмън да седне.

— Господин министър — заговори Гудмън официално.

— Казвам се Ден Мелит. Наричай ме Ден. Тук не се държим официално. Качи си краката на бюрото и се чувствай като у дома си. Искаш ли пура?

— Не, благодаря — отказа Гудмън, донякъде с разочарование. — Господин... да... Ден, аз съм от Тера, планета, за която може би сте чували.

— Разбира се, че съм чувал — отвърна Мелит. — Това е нервно и трескаво място, нали? Не искам да ви обидя, разбира се.

— Естествено. Аз мисля същото. Причината да дойда тук... — Гудмън се поколеба, защото не искаше да изглежда смешен. — Е, чух някои разкази за Транай. Когато си мисля сега, струва ми се, че са били нелепи. Все пак, ако не възразявате, бих искал да ви попитам...

— Попитай ме каквото пожелаеш — отвърна Мелит великодушно. — Ще ти отговоря направо.

— Благодаря. Чух, че на Транай не е имало никакви войни от четиристотин години...

— Шестстотин — поправи го министърът. — Не се и очаква да има.

— Казаха ми, че на Транай нямало престъпност.

— Никаква.

— И поради това няма полиция, следователи, съдилища, войска, палачи, няма затвори, изправителни заведения и други места за лишаване от свобода.

— Не са ни нужни — обясни Мелит. — Защото нямаме престъпност.

— Казаха ми също така, че на Транай нямало бедност.

— Аз поне не съм чул да има — отговори Мелит. — Предполагам, че затова ни е трудно да намерим кандидати, които искат да заемат обществените служби.

— Значи капитан Савидж е бил прав! — възкликна Гудмън. Вече не беше в състояние да се владее. — Това е утопия!

— На нас ни харесва — отвърна министърът.

Гудмън пое дълбоко дъх и попита:

— Мога ли да остана при вас?

— Защо не? При нас няма ограничения за емигранти. — Извади някакъв формуляр. — Кажете ми, какъв си по професия?

— На земята проектирах работи.

— Тук има много работа за такива като теб. — Мелит започна да попълва формуляра. От писалката му капна малко мастило и той ядосано я запрати към стената. Тя се счупи и добави още едно синьо петно върху тапета.

— Ще попълним това някой друг път — каза министърът недоволен. — Сега не съм в настроение. — Седна на стола си и продължи: — Позволи ми да ти дам някои съвети. Тук, на Транай, чувстваме, че сме много близо до утопията, както се изразяваш ти. Само че нашият свят не е високо организиран. Нямаме сложни и объркани закони и живеем като спазваме няколко неписани правила или обичаи. Постепенно ще научиш кои са те. Съветвам те, но това в никакъв случай не е заповед, да ги спазваш.

— Разбира се — възкликна Гудмън. — Уверявам ви, господин министър, Ден, че нямам никакво намерение да застрашавам вашия рай.

— О... не се безпокоя за нас — отвърна Мелит учудено. — Имах предвид собствената ти безопасност. Може би и жена ми ще ти даде някои добри съвети.

Министърът натисна голямо червено копче на бюрото си. Веднага се появи облак синкава мъгла. Тя постепенно се втвърди и пред Гудмън застана хубава млада жена.

— Добро утро, скъпи — поздрави тя Мелит.

— Вече е следобед — уведоми я той. — Мила, този млад човек е дошъл чак от Тера, за да заживее на Транай. Аз му дадох обичайния съвет. Ти можеш ли да направиш нещо повече за него?

Госпожа Мелит се замисли за момент, после попита Гудмън:

— Женен ли си?

— Не, госпожо — отговори той.

— В такъв случай, трябва да се запознае с някое хубаво момиче — каза тя на мъжа си. — На Транай не насърчаваме ергенството, макар че не го и забраняваме. Я да помисля... Какво ще кажеш за момичето на Драганти?

— Сгодена е — отвърна Мелит.

— Така ли? Толкова ли дълго съм била в стазис? Скъпи, не е много разумно от твоя страна.

— Бях зает — оправда се Мелит.

— А Мина Вензис?

— Не е негов тип.

— Джана Влей?

— Идеално! — Мелит намигна на Гудмън и добави: — Много привлекателна млада дама. — Взе нова писалка от бюрото, надраска адреса на листче и го подаде на Гудмън. — Жена ми ще й телефонира да те очаква утре вечер.

— И се отбий на вечеря някой ден — добави госпожа Мелит.

— С удоволствие — отговори Гудмън, все още напълно стъписан.

— Радвам се, че се запознахме — кимна госпожа Мелит. Мъжът ѝ натисна червения бутон. Синята мъгла се образува пак и тя изчезна.

— Трябва да тръгвам вече — каза Мелит и си погледна часовника. — Не бива да оставам тук след работно време. Хората ще започнат да говорят. Отбий се някой ден, за да попълним формуляра. Трябва да се обадиш и на върховния президент Борг в Националния дом. Възможно е и той да те потърси. Не позволявай на старата лисица да те товари прекомерно. И не забравяй за Джана.

Мелит му намигна хитро и го изпрати до вратата.

След няколко минути Гудмън се оказа сам на тротоара. Беше достигнал утопията, помисли си, истинската, неподправената, несъмнената утопия.

Само че в нея имаше някои много странни неща.

Вечеря в малък ресторант и нае стая в близкия хотел. Веселият пиколо го въведе и Гудмън веднага се изтегна на леглото. Потри уморено очи и се опита да подреди първите си впечатления.

Толкова много неща му се бяха случили само за един ден! И толкова много неща го безпокояха! Съотношението между мъжете и жените например. Смяташе да попита за това Мелит, но пък Мелит едва ли бе най-подходящият човек, защото и около него витаеха доста странности. Като хвърлянето на писалката например. Нима това беше постъпка на зрял, отговорен държавен служител? А жена му...

Гудмън знаеше, че е била в стазис, предизвикан с дерсин — бе разпознал характерната синкава мъгла. Дерсинът се използваше и на Тера. Понякога имаше сериозни медицински основания да се прекрати временно всякаква жизнена дейност, всякакъв растеж, всякакво стареене. Ако някой пациент се нуждае спешно от серум, който може да се набави единствено на Марс например... въвеждаш го в стазис и чакаш да пристигне серумът.

Само че на Тера това можеха да правят само лекарите с лиценз и при злоупотреби се налагаха най-строги наказания.

Не беше чувал някой да държи жена си в такова състояние.

Все пак, ако всички съпруги на Транай се поддържаха в стазис, това би обяснило малкия брой на жените по улиците.

А каква беше причината за подобна технологична сегрегация? В ума му се въртеше и още нещо — съвсем незначително, но все пак странно.

Карабината на стената.

По дивеч ли стреляше с нея? Доста голям дивеч, в такъв случай. Или се упражняваше на стрелбище? Тогава защо му беше заглушителят? Защо я държеше в кабинета си?

Но всички тези неща са дребни, реши той. Местни особености, с които щеше да се запознае, когато поживее малко на Транай. Не би могъл да очаква да разбере всичко още в първия миг, защото в края на краищата се намираше на чужда планета.

Тъкмо се унасяше в дрямка, когато някой почука на вратата.
— Влез! — извика той.

Един дребен потаен човек със сивкаво лице се шмугна вътре и веднага затвори.

— Ти ли си човекът от Тера?

— Аз съм.

— Предположих, че ще отседнеш тук. Открих те веднага — каза дребният с доволна усмивчица. — Ще останеш ли на Транай?

— Дойдох, за да живея тук.

— Хубаво — каза онзи. — А би ли искал да станеш върховен президент?

— Моля?

— Добра заплата, лека работа, много свободно време. Приличаш ми на обществен ангажиран човек — добави той слънчево. — Е, какво ще кажеш?

Гудмън не знаеше какво да каже.

— Да не би — попита той изумено — да предлагате най-високия пост в страната ей така, на всеки срещнат?

— Как така на всеки срещнат? — изсумтя дребният. — Да не мислите, че върховен президент може да стане който си поиска? Да ти предложат поста е голяма чест.

— Не исках да...

— Като пришълец от Тера, ти си особено подходящ.

— Защо?

— Защото е известно, че за твоите съграждани е удоволствие да управляват. За транайците не е, това е всичко. Свързано е с твърде много проблеми.

Толкова по въпроса. Реформаторската кръв на Гудмън започна да ври. Колкото и идеална да беше планетата, несъмнено имаше място и за подобрения. Изведнъж видя себе си като президент на утопия, заел се с великата задача да направи съвършенството още по-добро. Все пак предпазливостта не му позволи да приеме веднага. Може би този човек беше психично болен?

— Благодаря за поканата — каза Гудмън. — Ще трябва да помисля. Ще трябва да поговоря със сегашния президент, да науча повече подробности за същността на работата.

— Защо според вас съм тук? — попита дребният човек. — Аз съм върховният президент Борг.

Гудмън едва тогава забеляза официалния медальон на шията му.

— Обади ми се, когато вземеш решение. Аз съм в Националния дом.

Стисна ръката му и излезе.

Гудмън изчака пет минути и позвъни на пиколото.

— Кой беше този човек?

— Върховният президент Борг — отговори пиколото. — Приехте ли поста?

Гудмън поклати бавно глава. Изведнъж си даде сметка, че за Транай трябва да научи *много* неща.

На следващата сутрин Гудмън си записа адресите на всички предприятия за работи в Порт Транай по азбучен ред и започна да търси работа. За негова изненада, попадна където трябва още на първия адрес и бе назначен без никакви проблеми. Наеха го в големия завод за домашни работи Абаг, веднага щом хвърлиха бегъл поглед на препоръките му.

Новият му работодател, господин Абаг, беше нисък и грубоват на вид човек, с подобна на грива бяла коса и неизтощима енергия.

— Радвам се, че приемам сътрудник от Тера — каза той. — Знам, че вие сте изобретателни хора, а това качество е много ценно за нас. Ще бъда откровен с теб, Гудмън, надявам се да спечеля от познанията ти на пришълец. В момента сме в безизходица.

— Производствен ли е проблемът? — попита Гудмън.

— Ще ти покажа.

Абаг го поведе през цеховете, покрай Термичната обработка, Рентгеновия анализ, конвейерната зала и най-накрая влязоха в лабораторията. Тя беше обзаведена като комбинация от кухня и всекидневна. Край едната стена бяха подредени десетина робота.

— Опитай един — каза Абаг.

Гудмън отиде до най-близкия и разгледа копчетата за управление. Нямаше нищо сложно. Накара машината да изпълни стандартния репертоар — да взема и премества предмети, да мие чинии и тенджери, да подрежда маса. Роботът действаше съвсем адекватно, но влудяващо бавно. На Земята този недостатък бе преодолян още преди години. Явно тук на Транай развитието не бе така бързо.

— Струва ми се доста бавен — отбеляза Гудмън предпазливо.

— Прав си — кимна Абаг. — Ужасно бавен е. Лично аз смятам, че така е добре, но според данните от маркетинга клиентите ни искат да е още по-бавен.

— Моля?

— Нелепо, нали? — попита Абаг тъжно. — Ако го забавим повече, ще трябва да работим на загуба. Погледни какво има вътре.

Гудмън отвори задния капак и премигна пред плетеницата от проводници. След малко успя да разбере за какво става дума. Роботът бе конструиран по подобие на модерните машини от Земята, със стандартните евтини компоненти. Наред с тях обаче бяха монтирани различни релета за прекъсване на сигнала, устройства за объркване на импулсите, снижаващи оборотите предавки.

— Кажи ми как бихме могли да го направим още по-бавен, без да увеличим размера поне с една трета и разходите най-малко два пъти? — попита Абаг ядосано. — А и нямам представа какво ще е следващото разподобрение, което ще поискат.

Гудмън се опитваше да свикне с идеята за *разподобряване* на една машина.

На Земята всички производители се стремяха да произвеждат по-бърза, по-точна, по-съвършена техника. Досега не бе имал никакъв повод да подлага на съмнение целесъобразността на тази философия. И сега нямаше.

— И като капак на всичко — продължи Абаг, — пластмасата за този модел се катализира или не знам какво. Виж.

Той дръпна крака си назад и изрита робота в средната му част. Пластмасата се огъна като лист ламарина. Ритна я още веднъж. Огъна се още повече, а роботът започна жално да пиука и свети. Третият ритник счупи капака и вътрешностите на машината се пръснаха по пода по особено зрелищен начин.

— Доста чуплив е — отбеляза Гудмън.

— Не е достатъчно. Целта е да се разпилява по пода още при първия ритник. Клиентите ни не искат да го ритат по цял ден. Така не получават удовлетворение. Кажи ми обаче как бих могъл да произведа пластмаса, която издържа на нормални натоварвания — защото не искаме роботите да се чупят случайно — която в същото време да се чупи когато поиска клиентът?

— Един момент — спря го Гудмън. — Не знам дали съм разбрал правилно. Вие нарочно забавяте тези работи, така че този, който ги използва, да се ядоса достатъчно, за да ги счупи?

Абаг повдигна вежди.

— Разбира се!

— Защо?

— Личи си, че отскоро си тук. Всяко дете знае защо. Това е нещо фундаментално.

— Бих се радвал, ако чуя обяснението.

Абаг въздъхна.

— Най-напред, както несъмнено си даваш сметка, всяко механично устройство предизвиква раздразнение. Човечеството изпитва дълбоко вкоренено недоверие към машините. Психолозите го наричат „инстинктивна реакция на живота спрямо псевдо живота“. Съгласен ли си с мен дотук?

Марвин Гудмън си спомни немалкото будещи тревога книги за развиващи се машини, кибернетични мозъци, които поемат властта над света, воюващи андроиди и така нататък. Спомни си смешните неща, които бе чел във вестниците — някой „застрелял“ телевизора си, друг запратил тостера към стената, трети си „разчистил сметките“ с колата. Спомни си и вицовете за работи.

— Мисля, че мога да се съглася — каза той.

— В такъв случай, ще ми позволиш да повтора твърдението. Всяка машина е източник на раздразнение. Колкото по-добре работи една машина, толкова по-силно е и раздразнението. Оттук следва, че *съвършената* машина е център на фрустрациите, на загубата на самоуважение, на неприязънта без определен обект...

— Един момент — прекъсна го Гудмън. — С това не съм съгласен.

— ... и шизофренните фантазии — продължи Абаг, без да му обръща внимание. — Но машините са нужни за всяка напреднала икономика. Тогава, най-доброто за човека решение е те да работят зле.

— Не виждам защо.

— Очевидно е. Вашите машини на Тера функционират почти оптимално и създават комплекс за малоценност у тези, които работят с тях. За нещастие, при вас е живо примитивното мазохистично табу, което ви пречи да ги унищожавате. Какъв е резултатът? Обща

тревожност в присъствието на свещената, нечовешки ефективна Машина и търсене на обект на агресивността — най-често това е съпругата или пък някой приятел. Положението е доста неприемливо. Наистина, ако гледаме показател като роботочасовете, това е ефективно, но се отразява удивително зле на здравето.

— Не съм сигурен, че...

— Човекът е животно, което се гневи. Тук, на Транай, насочваме гнева в определена посока и му намираме отдушник, който се явява и предпазен клапан за много други проблеми. На човек му писва и — бам! Изритва робота. Това е незабавно и терапевтично изразходване на емоции, ценно и истинско чувство за превъзходство на човека над машината, снижаване на общата напрегнатост, здравословен прилив на адреналин в кръвния поток и приток на нови пари в икономиката, тъй като старият робот трябва да бъде заменен с нов. В края на краищата какво лошо прави този човек? Не е набил жена си, не се е самоубил, не е обявил война, не изобретил ново оръжие, не е прибегнал до някакъв по-опасен начин за удовлетворяване на агресивните си инстинкти. Чисто и просто е счупил един евтин робот, който веднага може да замени с нов.

— Предполагам, че ще ми е нужно малко време, докато свикна — призна Гудмън.

— Разбира се. Сигурен съм, че ще си безценен за нас, Гудмън. Помисли си над нещата, които ти казах и се опитай да измислиш някакъв евтин начин да разподобрим тази машина още повече.

Гудмън мисли върху всичко това до края на деня, но умът му не бе готов веднага да се приспособи към идеята, че трябва да създава лоши машини. Струваше му се светотатствено. Тръгна си от работа в пет и половина, недоволен от себе си и решен да се представи по-добре — или по-зле, в зависимост от гледната точка.

Вечеря набързо и реши да се обади на Джана Влей. Не искаше да прекара вечерта насаме с мислите си и изпитваше остра нужда да открие нещо простичко и приятно в тази объркана утопия. Може би тъкмо Джана щеше да му го осигури?

Домът ѝ не беше далеч и той реши да отиде пеша.

Проблемът беше, че имаше своя собствена представа за това, каква трябва да е една утопия и му бе трудно да приспособи мисленето си към реално съществуващата. Беше си представял пасторална идилия, планета с малки тихи селца, в които хората са мъдри, добри, състрадателни и се разхождат по бели роби. Бяха му се привиждали деца, които играят на слънце, младежи, танцуващи на селския площад...

Глупости! Беше си представял някаква застинала картина, поредица стилизирани пози, а не безкрайното истинско движение на реалността. Хората не биха могли да живеят така, дори и да искаха. В противен случай нямаше да са хора.

Стигна до къщата на семейство Влей и спря отпред нерешително. В какво ли щеше да се забърка сега? На какви чужди — макар и несъмнено утопични — обичаи щеше да се натъкне?

Беше готов да си тръгне, но мисълта за самотната вечер в хотела го накара да се реши. Стисна зъби и позвъни. Отвори червенокос, невисок мъж на средна възраст.

— О, вие трябва да сте пришълецът от Тера. Джана се приготвя. Елате да се запознаете с жена ми.

Той въведе Гудмън в приятно обзаведена всекидневна и натисна един бутон на стената. Този път синкавият дим не го изненада. В крайна сметка, начинът по който транайците се отнасяха с жените си беше техен проблем.

От дима се появи хубава жена на около двайсет и осем.

— Скъпа — каза Влей, — това е господин Гудмън от Тера.

— Приятно ми е — поздрави госпожа Влей. — Мога ли да ви предложа нещо за пиене?

Гудмън кимна. Влей му посочи един удобен стол. Госпожа Влей донесе поднос с ледени напитки и също седна.

— Значи сте от Тера — заговори господин Влей. — Това е нервно и трескаво място, нали? Хората вечно тичат нанякъде?

— Да, така е — съгласи се Гудмън.

— Е, тук ще ви хареса. Ние знаем как да живеем. Всичко е въпрос на...

По стълбата се чу шумолене на рокля. Гудмън се изправи.

— Господин Гудмън, това е дъщеря ни Джана — представи я госпожа Влей.

Гудмън веднага забеляза, че косата ѝ е с цвета на суперновата в Цирцея, очите ѝ са като невероятно синьото есенно небе над Алго II, устните ѝ са нежно розови като зората на Старсклот-Търнър, носът ѝ...

Но не му достигаха астрономически сравнения, а и без това не бяха най-подходящите. Джана беше стройно и изумително красиво русо момиче и той веднага се почувства щастлив, че е прекосил Галактиката, за да дойде до Транай.

— Приятно прекарване, деца — пожела им госпожа Влей.

— Не закъснявай — напомни господин Влей на Джана.

Точно каквото казваха родителите на децата си и на Земята.

Вечерта мина без всякаква екзотика — отидоха в един нескъп нощен клуб, танцуваха, изпиха по чашка, разговаряха много. Гудмън се изненада, защото си допаднаха още в първия миг. Джана се съгласяваше с всичко, което кажеше той. Беше му приятно да открие, че това толкова красиво момиче е и интелигентно.

Джана се впечатли от разказа му за опасностите, които беше преживял при прекосяването на галактиката. Тя знаеше, че хората от Тера обичат приключенията (макар и да са нервни), но рисковете, които бе поел той, просто не се побираха в главата ѝ.

Когато ѝ разказа за опасния Галактически вихър, тя потрепери. Слушаше го с широко отворени очи, докато ѝ говореше за кръвожадните скарбии, които все още върлуват около Звездния пояс и посещават адските дупки на Проденгум. Обясни ѝ, че земляните са железни хора със стоманени кораби, които изследват края на голямото Нищо.

Джана не отвори уста, докато Гудмън не стигна до кръчмата на Ган Кучката на астероид 342-АА и бирата от петстотин земни долара.

— Трябва да си бил много жаден — отбеляза тя замислено.

— Не особено — отвърна той. — Парите не се ценят кой знае колко по онези места.

— О... А нямаше ли да е по-добре, ако ги беше спестил? Някой ден можеш да имаш жена, деца... — Тя се изчерви.

— Е, онази част от живота ми приключи — увери я той. — Смятам да се ожения и да се установя тук, на Транай.

— Колко прекрасно! — възкликна Джана.

Вечерта мина успешно.

Гудмън я изпрати до дома ѝ в приличен час и предложи да се срещнат и на другия ден. Добил смелост от собствения си разказ, той я целуна по бузата. Стори му се, че Джана няма нищо против, но реши да не прекалява още първата вечер.

— До утре — каза тя, усмихна му се и затвори вратата.

Тръгна си като замаян. Джана! Джана! Нима вече беше влюбен? А защо не? Любовта от пръв поглед беше доказана психофизиологична възможност и като такава бе напълно приемлива. Любов в утопията! Колко чудесно бе, че тук, на съвършената планета, бе намерил съвършеното момиче!

От тъмнината изскочи някакъв мъж и препречи пътя му. Беше с черна копринена маска, която скриваше цялото му лице без очите. Държеше голям, мощен на вид бластер, насочен право в корема на Гудмън.

— Добре, приятел — каза мъжът, — дай ми всичките си пари.

— Какво? — Гудмън не повярва на ушите си.

— Чу ме много добре. Парите. Дай ми ги.

— Не можеш да направиш това! — Бе твърде уплашен, за да разсъждава логично. — На Транай няма престъпления.

— Кой казва, че има? — попита мъжът тихо. — Аз само искам да ми дадеш парите си. Ще се подчиниш ли мирно и тихо или трябва да ти размажа физиономията?

— Това няма да ти се размине! Рано или късно ще те хванат!

— Не говори глупости. — Мъжът вдигна тежкия бластер.

— Добре, добре. Не се вълнувай. — Гудмън извади портфейла си и подаде съдържанието му на маскирания — това бяха всичките пари, с които разполагаше.

Мъжът ги преброи. Беше впечатлен.

— По-добре, отколкото очаквах. Благодаря, приятел. А сега си върви.

Хукна надолу по тъмната улица.

Гудмън се огледа като обезумял, за да потърси полицаи, но си спомни, че на Транай няма полиция. На ъгъла видя малък бар, който се наричаше „Кити Кат“. Влезе.

Вътре завари само бармана, който бършеше чаши.

— Ограбиха ме! — извика Гудмън във от себе си.

— Е, и? — отвърна онзи, без дори да вдигне поглед.

— Но аз мислех, че на Транай няма престъпност.

— Няма.

— Но мен ме *ограбиха*!

— Сигурно си тук отскоро — каза барманът и най-после го погледна.

— Току-що пристигам от Тера.

— Тера? Онова нервно, трескаво...

— Да, да — прекъсна го Гудмън. Започваше да му писва. — Как е възможно да няма престъпност, когато ме ограбиха?

— Не е ли очевидно? На Транай грабежът не се смята за престъпление.

— Но грабежът въпреки това е престъпление!

— Какъв цвят беше маската му?

Гудмън се замисли за момент и отговори:

— Черна. Копринена.

Барманът кимна.

— Значи е бил данъчен чиновник.

— Странен начин за събиране на данъци — изсумтя Гудмън.

Барманът остави пред него чаша транайско специално.

— Опитайте се да погледнете от страната на общественото благо. Правителството трябва да разполага с някакви средства. Когато те се събират по този начин, не се налага да имаме подоходен данък, с целия нужен за него административен и законов апарат. В психологически план е много по-добре да дадеш парите бързо и безболезнено, отколкото цяла година да се тревожиш, че трябва да платиш на определена дата.

Гудмън пресуши чашата си и барманът му наля още.

— Смятах, че тукашното общество се основава на свободната воля и индивидуалната инициатива.

— Така е — кимна барманът. — В такъв случай и правителството, колкото и малки да са функциите му, също има право на свободна воля, нали?

Гудмън не беше в състояние да схване последното, така че допи второто питие мълчаливо.

— Може ли още едно? — попита той. — Ще ви ги платя веднага, щом мога.

— Разбира се — отговори барманът и този път наля две чаши — и за себе си.

— Попитахте ме какъв цвят беше маската му — каза Гудмън. — Защо? Какви други има?

— Черния цвят е на правителствените хора. Гражданите носят бели маски.

— Искате да кажете, че всеки има право да върши обири?

— Разбира се. По този начин преразпределяме богатството. Собствеността се изравнява без намесата на правителството, без данъци, изцяло въз основа на индивидуалната инициатива. — Барманът поклати глава. — Системата функционира успешно. Грабежите са могъщ инструмент.

— Сигурно е така — съгласи се Гудмън и допи третото питие. — Значи, ако съм ви разбрал правилно, всеки може да вземе бластер, да си сложи маска и да тръгне да прави обири?

— Точно така. В известни граници, разбира се.

Гудмън изсумтя.

— Ако е така, аз също мога да го правя. Ще ми дадете ли назаем една маска и оръжие?

Барманът бръкна под плота.

— Но държа да ми ги върнете. Семейна реликва са.

— Непременно ще ви ги върна — обеща Гудмън. — Когато свърша, ще ви платя и питиетата.

Мушна бластера в колана си, сложи си маската и излезе на улицата. Ако така се живееше на Транай, трябваше да се приспособи. Ще го ограбват, така ли? Той щеше да си го върне с лихвите!

Намери тъмен уличен ъгъл и се скри в сянката. След малко чу стъпки, надникна и видя едър, добре облечен транаец да бърза надолу по тротоара. Гудмън изскочи пред него и изръмжа:

— Чакай малко, приятел.

Транаецът спря и се вгледа в бластера му.

— Хъм. Използвате Дрог 3 с широка цев, а? Доста стар модел. Харесва ли ви?

— Добър е — отговори Гудмън. — Дайте ми...

— Но спусъкът действа бавно. Лично аз препоръчвам марка „Милз сливън“. Всъщност, аз съм търговски представител на фирмата Сливън Армз. Мога да ви осигуря много добро оръжие с отстъпка от...

— Дайте ми парите си — изръмжа Гудмън.

Транаецът се усмихна.

— Основната слабост на този модел е, че не стреля, ако не е вдигнат предпазителя. — Мъжът посегна и изби оръжието от ръката на Гудмън. — Видяхте ли? Нищо не можете да направите с него.

И се отдалечи.

Гудмън вдигна бластера, намери предпазителя, освободи го и хукна след транаеца.

— Горе ръцете! — Започваше да го обзема отчаяние.

— Не, не добри човече — каза онзи, без дори да се обърне. — Имаш право само на един опит. Не бива да нарушаваш неписания закон, нали?

Гудмън го проследи с поглед, докато се скри зад ъгъла. Провери бластера още веднъж, за да е сигурен, че е вдигнал предпазителя и отново зачака.

След около час пак чу стъпки. Този път щеше да вземе парите и нищо нямаше да го спре.

— Добре, приятел — извика той, — горе ръцете!

Жертвата се оказа нисък мъж с вехти работнически дрехи. Той впери поглед в цевта на оръжието.

— Не стреляйте, господине — примоли се транаецът.

Това вече беше друго. Гудмън изпита дълбоко удовлетворение.

— Не мърдай — каза той. — Предпазителят е вдигнат.

— Виждам — отвърна онзи и присви очи. — Внимавайте с това нещо, господине. Няма да помръдна и косъм, уверявам ви!

— Точно така. Дай ми парите си!

— Пари?

— Да, пари. И по-бързо.

— Нямам никакви пари — проскимтя мъжът. — Аз съм беден, господине. Живея в нищета.

— На Транай няма нищета.

— Зная. Но човек може дотолкова да се доближи до нея, че да не може да види разликата. Пуснете ме да си вървя, господине.

— Защо не проявиш инициатива? — попита Гудмън. — Не можеш ли да излезеш на улицата да ограбваш както всеки друг?

— Просто нямам шанс. Най-напред дъщеря ми хвана магарешка кашлица и по цяла нощ трябва да стоя при нея. После се развали генераторът за дерсин и жена ми взе да ми опява по цял ден. Мисля, че във всеки дом трябва да има резервен генератор! Докато чаках да го поправят, жена ми реши да разчисти и е мушнала бластера ми някъде, така че никой не може да го намери. Канех се да отида при един приятел, за да взема неговия, но...

— Достатъчно — прекъсна го Гудмън. — Това е обир. Дай ми портфейла си.

Човекът подсмъркна жално и му подаде протритото портмоне. Вътре имаше едно дигло — еквивалента на земния долар.

— Само това ми е, но можете да го вземете. Знам какво е да стоиш цяла нощ на някой ъгъл...

— Няма да го взема — каза Гудмън и му върна портмонето.

— Благодаря, господине!

Гудмън не отговори, обърна се и се отдалечи. Върна се в бара „Кити Кат“ и подаде на бармана бластера и маската. Когато му разказа какво се бе случило, барманът се разсмя.

— Няма пари, а? Това е най-старият трик. Всички носят по едно такова портмоне, а понякога по две и по три. Претърси ли го?

— Не — призна Гудмън.

— Ама че си ливада!

— Така е. Слушай, наистина ще ти платя питиетата веднага щом спечеля малко пари.

— Добре, добре. Сега си иди у дома и поспи. Доста неща преживя тази нощ.

Гудмън бе съгласен. Върна се в хотела капнал от умора и заспа в мига, в който помириса възглавницата.

Започна да ходи на работа в завода за работи на Абаг и мъжки да се бори с проблема за разподобряването на автоматите. Изобретателността му скоро се прояви дори и при тази нечовешка задача.

Зае се да разработи нова пластмаса за капака на робота. Беше на основата на силикон и напомняше едно вещество, появило се на Земята преди време. Тя се оказа достатъчно издръжлива и твърда, но в същото време се чупеше като стъкло, ако я изриташ със сила петнайсет килограма.

Работодателят му го похвали и му даде премия (от която остро се нуждаеше), после му каза да продължава да работи и по възможност да свали нужната сила на удара до десет килограма. Според отдел Маркетинг, това беше силата на средностатистическия гневен ритник.

Беше толкова зает, че на практика не му оставаше време да изучава обичаите и порядките на Транай. Все пак успя да види Павлииона на гражданите. Тази уникална транайска институция се намираше в малка постройка на малка тиха уличка.

Още с влизането си видя голямо табло, на което бяха изписани имената на хората, които заемаха някакъв пост, заедно с титлите им. До всяко име имаше бутон. Служителят обясни на Гудмън, че когато натиснат бутона, гражданите изразявали неодобрението си към делата на съответния властник. Натискането автоматично се регистрирало в Залата на историята и оставало там като вечна черна точка.

Разбира се, на непълнолетни било забранено да натискат бутоните.

Гудмън реши, че това е донякъде неефективно, но може би мотивацията на транайските политици беше по-различна от тази на земните им колеги. Виждаше Джана почти всяка вечер и двамата заедно изучаваха различни аспекти от културата на Транай — заведенията, филмите, концертните зали, художествените изложби, научния музей, панаирите и фестивалите. Гудмън носеше бластер и след няколко неуспешни опита, успя да ограби от един търговец близо петстотин дегло.

Джана беше във възторг от постижението и го отпразнуваха в бара „Кити Кат“. Родителите ѝ бяха съгласни, че Гудмън умее да печели пари.

На следващата вечер петстотинте дегло плюс част от премията му бяха откраднати от човек с ръста и телосложението на бармана от „Кити Кат“, въоръжен с бластер Дрог 3.

Гудмън се утеши с мисълта, че парите циркулират свободно, защото такива са изискванията на системата.

След това постигна още един успех.

Един ден във фабриката за домашни работи на Абаг той откри съвършено нов процес за изработката на капака за работи. Това беше специална пластмаса, устойчива дори на сериозни удари. Собственикът на работата трябваше да носи специални обувки, чиито подметки съдържаха каталитичен реагент. При ритането той влизаше в контакт с пластмасата и се получаваха незабавен благотворен ефект.

В началото Абаг имаше някои съмнения, защото всичко това му се струваше твърде сложно. Нововъведението обаче скоро стана много популярно и заводът влезе и в бизнеса с обувки, тъй като с всяка машина продаваше най-малко по-един чифт.

Това хоризонтално развитие на търговията допадна особено много на акционерите на завода и те сметнаха, че то е дори по-важно от откритието с катализатора и пластмасата. Гудмън получи значително увеличение на заплатата, както и солидна премия.

Когато беше на гребена на вълната, направи предложение на Джана и тя прие. Родителите ѝ одобриха бъдещия им брак и всъщност остана само да се получи разрешение от властите, защото формално той все още беше чужденец.

Взе си един ден отпуск от завода и отиде при Мелит. Беше един от великолепните пролетни дни, каквито на Транай имаше през десет месеца от грдината и той крачеше с лека, бодра стъпка.

Беше влюбен, жънеше успехи в работата си, скоро щеше да стане гражданин на една утопия.

Разбира се, тази утопия би могла да се промени, защото дори и Транай не беше напълно съвършен. Може би щеше да приеме поста на върховния президент, за да проведе нужните реформи. Но нямаше закъде да бърза...

— Господине — повика го някакъв глас, — имате ли излишно дегло?

Гудмън погледна надолу и видя, че на тротоара клечи облечен в парцали възрастен човек. Беше мръсен и държеше в ръка метална паничка.

— Какво? — попита Гудмън.

— Имате ли излишно дегло, господине? — попита мъжът с жален глас. — Помогнете на бедния човек да си купи чаша огло. Не съм ял от два дни, господине!

— Това е позор! Защо не вземете бластер и не отидете да ограбите някого?

— Твърде стар съм — оплака се мъжът. — Жертвите ми се смеят.

— Сигурен ли сте, че не сте чисто и просто мързелив? — попита Гудмън строго.

— Сигурен съм, господине! — възкликна просякът. — Вижте как ми треперят ръцете!

Той вдигна нагоре мръсните си лапи. Наистина трепереха.

Гудмън извади портфейла си и му даде едно дегло.

— Мислех, че на Транай няма бедност и нищета. Смятах, че правителството се грижи за възрастните.

— Грижи се — отвърна старецът. — Ето, вижте.

Той повдигна нагоре паничката си. Отстрани беше изписано: „Лицензиран от правителството просяк № МР-43241-3.“

— Искаш да кажеш, че правителството те кара да просиш?

— Правителството ми позволява да прося. Това е държавна служба и се поверява на възрастните и инвалидите.

— Какъв позор!

— Сигурно сте чужденец.

— Аз съм от Тера.

— Аха! Онзи нервен, трескав свят, нали?

— Нашите правителства не оставят хората да просят — каза Гудмън.

— Така ли? А какво правят възрастните? Децата им ли ги хранят? Или седят в някой старчески дом и чакат деня, в който ще умрат от скука? Тук не е така, млади човече. На Транай всеки получава държавна работа, при това без за нея да са нужни никакви особени умения, макар че помагат. Някои предпочитат да са на закрито — в църквите и театрите например. Други предпочитат вълненията на панаирите и карнавалите. Аз лично обичам да съм на улицата. Така прекарвам доста време на слънце и въздух, раздвижвам се, срещам се с много непознати и интересни хора като вас.

— Но просите!

— А каква друга работа бих могъл да върша?

— Не знам... погледнете се! Мръсен, парцаливи дрехи...

— Това са работните ми дрехи — отговори държавният просяк.

— Трябва да ме видите как изглеждам в неделя.

— Имате и други дрехи?

— Разбира се. Имам и приятен малък апартамент, запазена лежа в операта, два домашни робота и може би повече пари в банката, отколкото сте виждали през живота си. Беше ми приятно, че поговорих с вас, млади човече. Благодаря за приноса ви. Сега трябва да продължавам да работя, а и вас съветвам да направите същото.

Гудмън се отдалечи и погледна просяка през рамо. Бизнесът му явно процъфтяваше.

Но все пак просеше!

Наистина, това би трябвало да се прекрати. Ако някога поемеше президентството — и му се струваше, че трябва да го направи — щеше да се погрижи за тези неща.

Беше убеден, че може да се намери и по-достойно решение на проблема.

Качи се в кабинета на Мелит и му каза, че смята да се ожени.

Министърът изпадна във възторг.

— Чудесно, просто чудесно! Познавам семейство Влей от дълго време. Прекрасни хора! Джана е момиче, с което би се гордял всеки мъж!

— Няма ли някакви формалности, които трябва да се уредят? — попита Гудмън. — Това, че съм от друга планета...

— Няма такова нещо. Реших да минем без формалности. Можеш да станеш гражданин на Транай, ако искаш, като чисто и просто изявиш желанието си устно. Имаш право да задържиш и старото си гражданство. Няма да се обидим. Или да получиш двойно гражданство. Ако властите на Тера не възразяват срещу такова нещо, при нас няма проблем.

— Мисля, че ще стана гражданин на Транай — каза Гудмън.

— Както решиш. Ако обаче те притеснява президентския пост, не се безпокой, ще го получиш и като гражданин на Тера. Ние не издребняваме чак толкова. Един от най-добрите ни върховни президенти беше произлязъл от гущер, симпатията от Акварела XI.

— Какво благородно отношение!

— Да, девизът ни е: „Дай шанс на всеки.“ Що се отнася до брака ти, всеки държавен служител е упълномощен да го сключи.

Върховният президент Борг ще се отзове с радост, ако желаете, още днес следобед. — Мелит намигна. — Старият коцкар обича да целува младоженките. Аз мисля, че искрено те харесва.

— Днес следобед? — попита Гудмън. — Да, бих искал да се ожения още днес следобед, стига Джана да не възрази.

— Вероятно няма — увери го Мелит. — А къде ще живеете след медения месец? В хотел няма да ви е удобно. — Замисли се и добави: — Ето какво... имам малка къща в края на града. Защо не отидете там, докато не си намерите нещо по-добро? Разбира се, ако пожелаете, можете да останете и завинаги.

— О, не — възрази Гудмън. — Прекалено щедър сте...

— Ни най-малко. Мислил ли си, че можеш да заемеш моето място? Работата ми сигурно ще ти допадне. Няма бюрокрация, намалено работно време, добра заплата... не? Искаш да станеш върховен президент, а? Е, не мога да те обвиня. — Мелит бръкна в джоба си и извади два ключа. — Този е от предната врата, а този от задната. Адресът е гравирен върху тях. Къщата е напълно обзаведена. Има и чисто нов генератор за дерсин.

— Дерсин?

— Разбира се. На Транай нито един дом не може да се смята за пълноценен, ако няма генератор на дерсин.

Гудмън се прокашля деликатно и каза:

— Искях да ви попитам... защо използвате дерсин?

— Как защо? За да държим жените си в стазис — отговори Мелит. — Мислех, че знаеш.

— Знам. Въпросът ми е защо.

— Защо? — Мелит се намръщи. Явно никога не си бе задавал този въпрос. — Защо човек прави едно или друго... Такъв е обичаят. Логично е. Защо ти е жена ти да ти бърбори на главата непрекъснато ден и нощ?

Гудмън се изчерви, защото откакто се бе запознал с Джана, си мислеше колко приятно би било да е край него непрекъснато, ден и нощ.

— Струва ми се, че не е честно спрямо жените — промърмори той.

Мелит се засмя.

— Приятелю, да не би да проповядваш доктрината за равенство между половете? Та тази теория отдавана е опровергана. Напълно. Мъжете и жените не са еднакви. Различни са, независимо какво са ти казвали на Тера. Кое то е добро за мъжете, не е непременно добро и за жените. Най-често е така.

— Следователно трябва да се отнасяме към тях като към низши същества — каза Гудмън и реформаторската му кръв закипя.

— Не съм казал това. Ние просто се отнасяме към тях като към различни същества, а не като към низши същества. Така или иначе, самите те не възразяват.

— Това е защото не са имали възможност да видят друго отношение към себе си. Има ли закон, който ме задължава да държа жена си в стазис?

— Разбира се, че не. Според обичая, трябва да не я държиш в стазис известно време всяка седмица. Не е честно тя да е като затворник непрекъснато.

— Естествено — каза Гудмън саркастично. — Трябва да й позволиш да живее *част* от времето.

— Точно така — кимна Мелит, изобщо без да долови сарказма. — Ще свикнеш.

Гудмън стана.

— Това ли е всичко?

— Да, струва ми се. Желая ти щастие.

— Благодаря — кимна Гудмън вдървено, обърна се и излезе.

Върховният президент Борг изпълни несложния ритуал по бракосъчетанието още същия следобед в Националния дом и веднага след това целуна младоженката пламенно. Церемонията беше хубава и я помрачи само един факт.

На стената в кабинета на Борг висеше карабина с телескопичен мерник и заглушител. Беше съвсем същата като тази на Мелит и не по-малко необяснима.

Президентът дръпна Гудмън настрана и го попита:

— Помисли ли си за президентския пост?

— Все още мисля. Всъщност, не искам да заемам държавен пост...

— Никой не иска.

— ... но на Транай е належащо да се осъществят някои реформи. Смятам за свой дълг да ги представя на вниманието на хората.

— Точно така — кимна Борг одобрително. — От доста време не сме имали истински предприемчив върховен президент. Защо не поемеш поста още сега? След това ще имаш право да прекараш медения си месец в Националния дом при пълно уединение.

Гудмън беше изкушен. Все пак не искаше по време на медения си месец да се занимава с държавни дела, а и вече всичко беше организирано. След като Транай бе просъществувал толкова дълго в това почти утопично състояние, нямаше причина да не издържи още няколко седмици.

— Ще помисля, когато се върна.

Борг сви рамене.

— Е, ще трябва да понося товара още малко. Ето. — Той подаде на Гудмън запечатан плик.

— Какво е това?

— Обичайният съвет — отвърна Борг. — Бързай, младоженката те чака.

— Хайде, Марвин — извика Джана. — Ще закъснеем за кораба.

Гудмън изтича при нея и двамата се качиха на изпратената от космодрума лимузина.

— Желаем ви щастие! — извикаха родителите й.

— Желая ви щастие! — извика Борг.

— Желаем ви щастие! — добавиха Мелит и жена му, заедно с останалите гости.

По пътя към космодрума, Гудмън отвори плика и прочете написаното:

СЪВЕТ КЪМ МЛАДИЯ СЪПРУГ

Вие току-що сключихте брак и съвсем естествено очаквате да прекарате живота си в блаженство. Това е нормално, защото щастливият брак е в основата на доброто управление. Все пак, не е достатъчно само да го желаете.

Щастливият брак не е нещо, което ни се полага по право свише. За него трябва да работим!

Не забравяйте, че жена Ви е човешко същество. Тя има неотменимо право на известна свобода, която трябва да ѝ осигурявате. Съветваме Ви, да я извеждате от състоянието на стазис поне веднъж в седмицата. Продължителният стазис се отразява зле на чувството за ориентация и ще бъде загуба и за Вас, не само за нея.

През известни интервали — по време на отпуска или почивка например — е обичайно съпругата да се оставя извън стазис по цял ден наведнъж, дори два или три. Това няма да навреди, а новото усещане ще направи чудеса с душевното ѝ състояние.

Спазвайте тези правила на здравия разум и ще можете да сте уверен, че бракът ви ще е щастлив.

Правителствен брачен комитет

Гудмън скъса листа на малки парченца, които пусна на пода на лимузината. Реформаторският му дух вече бе напълно разбуден. Още от самото начало си даваше сметка, че всичко на Транай е прекалено хубаво, за да е истина. Все някой трябваше да плаща за съвършенството. Оказваше се, че това са жените.

Беше открил първия сериозен недостатък в рая.

— Какво беше това, скъпи? — попита Джана, когато видя какво направи с листа.

— Един много глупав съвет — отвърна Гудмън. — Мислила ли си някога сериозно за брачните обичаи на тази планета?

— Не съм. Има ли някакви проблеми с тях?

— Те са порочни, дълбоко порочни. На жената тук се гледа като на играчка, която мъжът прибира в шкафа, след като свърши играта си. Не разбираш ли това?

— Не съм мислила по въпроса.

— Е, сега можеш да се замислиш, защото ще бъдат въведени някои промени и те ще започнат от нашия дом.

— Постъпи както смяташ, че е най-добре, скъпи — отвърна Джана и стисна ръката му. Той я целуна.

След малко лимузината пристигна на космодрума и се качиха на кораба.

Меденият им месец на Доу беше като кратко пребиваване в безупречен рай. Чудесата на малкия спътник на Транай бяха създадени за влюбените и само за тях. Тук не можеше да дойде бизнесмен, за да си почине, по пътеките не бродеха настървени за женска плът ергени. Уморените, разочарованите, похотливите — всички те трябваше да търсят ловни полета другаде. На Доу допускаха само двойки, влюбени и щастливи — никакви други хора.

За Гудмън не беше трудно да оцени този обичай по достойнство.

На малката луна имаше ливади с висока трева, гъсти зелени гори за разходки, прохладни черни езера и назъбени планини, които просто молеха да ги изкачиш. Влюбените непрекъснато се губеха в горите за тяхно най-голямо задоволство, макар че никой не можеше да се загуби напълно — цялата луна се обикаляше за един ден. Благодарение на слабата гравитация, никой не се давеше в езерата, а падането от някой планински връх предизвикваше страх, но бе напълно безопасно.

На няколко стратегически места имаше малки хотели, с полутъмни барчета, в които работеха дружелюбни белокоси бармани. Имаше и мрачни пещери (не много дълбоки), в които блещукаше вечен лед. В малките рекички плуваха големи фосфоресциращи риби със светещи очи.

Правителственият брачен комитет бе сметнал, че всичко това е достатъчно и не си бе направил труда да построи игрища за голф, плувни басейни, писти за конни надбягвания и други такива.

Членовете му бяха единодушни, че щом една брачна двойка започне да мисли за неща от този род, меденият ѝ месец е свършил.

Гудмън и жена му прекараха на Доу една вълшебна седмица, след което се върнаха на Транай.

Веднага щом пренесе младата си жена през прага на новия дом, Гудмън изключи генератора за дерсин.

— Скъпа — каза той, — досега спазвах обичаите на Транай дори и когато ми се струаха нелепи. Има едно нещо обаче, с което няма да се съобразя. На Тера създадох „Комитет за равни трудови права на

жените“. На Тера се отнасяхме към жените като към равни, като към приятели и партньори в приключенията и живота.

— Каква странна идея — каза Джана и хубавото ѝ лице помръкна.

— Помисли за това — настоя Гудмън. — Животът ни ще е много по-приятен така, отколкото ако те натикам в затвора на дерсина. Не си ли съгласна?

— Ти знаеш много повече от мен, скъпи. Пътувал си по цялата Галактика, а аз — никъде. След като казваш, че така е по-добре, значи е по-добре.

Без никакво съмнение, помисли си той, тя е най-съвършената от всички жени.

Отново тръгна на работа в завода за работи на Абаг и скоро се зае с нов амбициозен проект за разподобряване на продукцията. Този път му бе хрумнала блестящата идея да направи ставите на работа скърцащи и стържещи. Шумът щеше да повдигне стойността на машината като дразнител, като с това унищожаването му щеше да носи по-голямо удоволствие и следователно да е по-ценно от психологическа гледна точка. Господин Абаг изпадна във възторг от идеята, повиши му заплатата още повече и му заръча да подготви разподобряването за производство колкото е възможно по-рано.

Първоначално Гудмън смяташе само да премахне някои от каналите за смазване, но скоро откри, че триенето ще износи важните части на машините прекалено бързо. Естествено, това не го удовлетворяваше.

Започна да проектира вградено устройство за скърцане. Целта беше то да звучи напълно естествено и въпреки това да не износва частите. Трябваше да е евтино и малко, защото вътрешността на робота вече бе препълнена с разподобрения.

Но Гудмън не беше доволен, защото му се струваше, че скърцането е неестествено. По-голямо устройство не би могло да се вгради, а и разходите за него щяха да са твърде големи. Започна да работи до късно вечер, отслабна, стана раздразнителен.

Джана беше добра, достойна съпруга. Винаги му сервираше навреме, вечер намираше окуражителна дума за него, изслушваше

съчувствено проблемите му. През деня следеше как домашните роботи почистват къщата, което отнемаше около час, после четеше книги, печеше пай, плетеше и унищожаваше роботи.

Гудмън се безпокоеше, защото жена му ликвидираше по три-четири седмично, но все пак всеки трябваше да се занимава с нещо, а той можеше да си го позволи, защото купуваше машините с отстъпка.

Когато бе стигнал до пълна безизходица, един друг проектант, Дат Херго, излезе с много ценна идея — създаде устройство, което позволяваше роботът да влиза в стаята наклонен под ъгъл от десет градуса. (Според специалистите от отдел Маркетинг, това бе най-драгнещият ъгъл.) И нещо повече — съвсем непредсказуемо роботът залиташе като пиян. Разбира се, никога не изпускаше нищо, но човек имаше чувството, че ще го направи всеки момент.

Естествено, това бе окачествено като голям напредък в разподобрителното машиностроене. Гудмън установи, че може да вгради скърцащото си устройство в механизма на Херго и името му започна да се споменава в специализираните издания наред с неговото.

Новото поколение роботи на завода предизвика сензация.

По това време Гудмън реши да си вземе отпуск от завода и да приеме президентския пост. Чувстваше, че го дължи на хората. Ако изобретателността на човека от Тера можеше да усъвършенства разподобряването, то би трябвало да е в състояние да усъвършенства и подобряването. Транай беше почти утопия. С негова помощ планетата би могла да постигне пълното съвършенство.

Отиде в кабинета на Мелит, за да поговорят по тези въпроси.

— Мисля, че винаги има място за промени — отбеляза Мелит замислено. Министърът седеше край прозореца и наблюдаваше минавачите долу. — Разбира се, сегашната ни система функционира от доста време и съвсем нелошо. Не знам какво можеш да подобриш. Например нямаме престъпност.

— Защото е узаконена — възрази Гудмън. — Това е отбягване на проблема, а не решение.

— Ние не гледаме така на нещата. Няма бедност...

— Защото всички крадат. Няма проблеми и с възрастните хора, защото правителството ги превръща в просяци. Истината е, че могат да се променят много неща.

— Може би си прав — кимна Мелит. — Аз обаче смятам, че... — Той млъкна неочаквано, спусна се към пушката на стената и бързо я откачи. — Ето го!

Гудмън погледна през прозореца. Минаваше някакъв мъж, който по нищо не се отличаваше от всеки друг. Чу се приглушен звук, мъжът се олюля и падна на тротоара.

Мелит го бе застрелял с карабината.

— Защо? — изпъшка Гудмън.

— Защото беше потенциален убиец.

— Какво?

— Да. При нас няма явна престъпност, но след като сме хора, трябва да се справяме с потенциалната.

— А защо е потенциален убиец?

— Убил е пет души — отвърна Мелит.

— Но... дявол да го вземе, не е честно! Без арест, без съд, без право на защита...

— За какво говориш? — попита Мелит малко ядосан. — Тук няма полиция, която да арестува хората, няма и съдебна система. Да не би да очакваше да го оставя да си отиде мирно и тихо? За нас убиец е този, който е отнел живота на десет души, а този съвсем скоро щеше да набере нужната бройка. Не бих могъл да гледам безучастно как минава под прозореца ми! Мой дълг е да защитавам хората. Уверявам те, проверих всичко много внимателно.

— Не е справедливо! — изкреця Гудмън.

— А кой е казал, че е? — изкреця Мелит в отговор. — Какво общо може да има справедливостта с утопията?

— Всичко! — Гудмън се успокои с усилие. — Справедливостта е основа на човешкото достойнство, на човешкото желание за...

— Това са само думи — прекъсна го Мелит с обичайната си добродушна усмивка. — Опитай се да бъдеш реалист. Ние сме създали утопия за *човешки същества*, а не за светци — те не се нуждаят от такава. Дължни сме да приемаме недостатъците на човешката природа, а не да се преструваме, че не съществуват. Според мен полицейският апарат и съдебната система създават предпоставки за функционирането на престъпността и за възприемането ѝ като нещо нормално. Повярвай ми, много по-добре е възможността да има

престъпност, отколкото изобщо да не се приема. С това са съгласни огромното мнозинство от хората.

— Да, но когато престъпност все пак се появи, което е неминуемо...

— Появява се само потенциална престъпност — продължи да настоява Мелит. — Но дори и тя е по-рядко явление, отколкото си мислиш. Когато се сблъскаме с нея, ние се справяме бързо и без колебание.

— Ами ако пострада невинен човек?

— Не е възможно.

— Защо?

— Защото — обясни Мелит — всеки застрелян от държавен служител е потенциален престъпник. Такъв е неписаният закон.

Марвин Гудмън замълча.

— Оказва се, че правителството тук има по-голяма власт, отколкото си мислех — каза той след малко.

— Така е — съгласи се Мелит, — но не е чак толкова голяма.

Гудмън се усмихна иронично.

— Все още ли мога да стана върховен президент, ако поискам?

— Разбира се. Веднага. Искаш ли?

Гудмън се замисли за миг. Искаше ли, наистина? Все някой трябваше да управлява. Някой трябваше да реформира тази утопична лудница.

— Да, искам — отговори той.

Вратата се отвори с трясък и в кабинета се втурна върховния президент Борг.

— Чудесно! Великолепно! Можеш да се преместиш в Националния дом още днес! Отдавна съм събрал нещата си, защото очаквах да вземеш това решение!

— Вероятно трябва да се уредят някои формалности...

— Няма формалности — прекъсна го Борг, чието лице лъщеше от пот. — Никакви. Достатъчно е да ти предам президентския печат. Ще слеза долу да махна името си от таблото и ще сложа твоето.

Гудмън погледна Мелит. Кръглото лице на министъра беше безизразно.

— Добре — кимна Гудмън.

Борг улови президентския печат и започна да го сваля от врата си...

Внезапно той избухна.

Гудмън се вторачи с ужас в обезобразеното кърваво лице на Борг. Върховният президент се олюля за миг и се свлече на пода.

Мелит свали сакоето си и покри главата на трупа. Гудмън заотстъпва, стигна до един стол и се свлече в него. Устата му беше отворена, но нямаше глас.

— Наистина е жалко — отбеляза Мелит. — Краят на мандата му беше съвсем близо. Предупредих го да не дава разрешение за новия космодрум. Казах му, че гражданите няма да го одобрят, но той беше сигурен, че ще искат два космодрума. Е, заблуждавал се е.

— Да не би... да не искаш да кажеш, че... как... какво?

— Всички правителствени служители — обясни Мелит, — носят символа на своята институция, който съдържа определено количество тесиум... може би си чувал за този експлозив. Зарядът се контролира дистанционно от Павилиона на гражданите. Всеки гражданин има достъп до павилиона, за да изрази недоволството си от управлението. — Мелит въздъхна. — Това ще остане като черна точка в биографията на горкия Борг за вечни времена.

— Оставяте гражданите да изразяват недоволството си като взривяват държавните служители! — изграчи Гудмън ужасено.

— Това е единственият смислен начин на контрол — отговори Мелит. — Точно както гражданите са в ръцете ни, така и ние сме в техните.

— Значи затова толкова искаше да заема мястото му? Защо никой не ми каза?

— Ти не попита — отговори Мелит с лека усмивка. — Не се ужасявай толкова. Политическите убийства са възможни на всяка планета, при всякакво правителство. Ние се опитваме да ги превърнем в нещо конструктивно. При нашата система хората никога не губят връзка с властта, а тя никога не се стреми да си присвои диктаторски пълномощия. Ще се изненадаш, но колкото и да е лесно човек да влезе в Павилиона на гражданите, той се използва изключително рядко. Разбира се, винаги е имало невъздържани хора, които...

Гудмън стана и тръгна към вратата, без да гледа тялото на Борг.

— Отказа ли се от президентството? — попита го Мелит.

— Да!

— Толкова типично за хората от Тера! — отбеляза тъжно министърът. — Искате да поемете отговорност, само ако тя не носи риск. С подобно отношение не е възможно да се ръководи правителство.

— Може да си прав — отвърна Гудмън. — Радвам се, че разбрах за какво става дума навреме.

Забърза към къщи.

Когато влезе, умът му все още бушуваше. Транай утопия ли беше или лудница, разпростряла се върху цяла планета? А нима не беше все едно? За първи път през живота си се зачуди дали си струва да живееш в утопия. Не беше ли по-добре да се стремиш към съвършенство, вместо да го притежаваш? Да имаш идеали, вместо да живееш в тях? Ако справедливостта е заблуда, не беше ли тази заблуда по-добра от истината?

Или?

Гудмън бе ужасно объркан, когато влезе у дома и завари жена си в прегръдките на друг.

Картината се разгърна пред очите му с ужасяваща яснота, като че ли на бавен ход. Сякаш на Джана ѝ бе нужна цяла вечност, за да стане на крака, да оправи дрехите си и да се вторачи в него с отворена уста. Мъжът — висок хубав човек, когото Гудмън виждаше за първи път — изглеждаше твърде стреснат, за да каже каквото и да било. От неудобство се чудеше какво да прави с ръцете си — придърпа ръкавите си надолу, почисти ревера на сакото си.

След това боязливо се усмихна.

— Е? — проговори Гудмън накрая. При дадените обстоятелства това начало беше твърде слабо, но имаше ефект, защото Джана се разплака.

— Ужасно съжалявам — промърмори мъжът. — Не смятахме, че ще се приберете толкова рано. Съжалявам.

Последното нещо, което Гудмън очакваше или желаше, беше съчувствие от любовника на жена си. Без да му обръща внимание, той се обърна към плачещата Джана.

— А ти какво очакваше! — изпищя тя неочаквано. — Трябваше да го направя! Ти не ме обичаше!

— Не съм те обичал!? Как можеш да го кажеш!?

— Защо се отнасяше с мен като...

— Джана, обичах те много — увери я Гудмън тихо.

— Не е вярно! — извика тя. — Как се отнасяше с мен? Държеше ме при себе си непрекъснато, караше ме да готвя всеки ден, да се занимавам с домакинството, да седя на едно място! Марвин, започнах да чувствам как остарявам. Ден след ден едно и също, едно и също! Повечето време ти беше прекалено уморен, дори за да ме забележиш. Говореше единствено за глупавите си работи. Това ме похабяваше, Марвин! Похабяваше ме!

Гудмън си даде сметка, че жена му е много разстроена.

— Но, Джана — каза той, — такъв е животът. Мъжът и жената живеят заедно като приятели, остаряват заедно. Не може непрекъснато да има само хубави моменти...

— Разбира се, че може! Марвин, опитай се да разбереш. Може! На Транай е така, поне за жените!

— Не е така — възрази Гудмън.

— Жените на Транай очакват да прекарат живота си в наслада и удоволствия. Това е тяхно право, точно както и мъжете имат своите права. Жената иска да излезе от стазис и да я очаква малко празненство, разходка на лунна светлина или кино. Но ти беше твърде умен, за да допуснеш това! Чувстваше се длъжен да промениш всичко! Трябваше сериозно да премисля, преди да се доверя на човек от Тера!

Любовникът въздъхна и запали цигара.

— Знам, че си чужденец и не можеш да се поправиш, Марвин, но искам да ме разбереш. Любовта не е всичко. Една жена трябва и да е практична. Както беше тръгнало, щях да стана старица, а всичките ми приятелки да са все още млади!

— Млади? — повтори Гудмън без да разбира.

— Да — кимна мъжът. — Когато са в стазис, жените не стареят.

— Но всичко това е кошмарно! Съпругата ми да е все още млада, когато аз съм старец!

— Точно тогава човек най-много цени младите жени — обади се Джана.

— Ами ти? Ти би ли оценила по същия начин стареца?

— Той все още не разбира — поклати глава мъжът.

— Марвин, опитай. Още ли не ти е ясно? През целия си живот ще имаш млада и красива жена, чието единствено желание ще е да ти достави удоволствие. Когато умреш... Не се стъписвай, скъпи, всеки умира... когато умреш, аз все още ще съм млада и по закон ще наследя всичките ти пари.

— Започвам да разбирам — каза Гудмън. — Още едно от неписаните правила на Транай. Богатата млада вдовица се наслаждава на живота си.

— Точно така. По този начин всички са доволни. Мъжът има млада жена, която вижда само тогава, когато желае. Има пълна свобода и уреден дом. Жената е спасена от сивотата на ежедневието, а когато вече има възможност да се наслаждава на живота, е добре осигурена.

— Трябваше да ми го кажеш по-рано — упрекна я Гудмън.

— Мислех, че знаеш. След като смяташе, че твоят вариант е по-добър... Сега си давам сметка, че не би разбрал, защото си така наивен... — тя се усмихна тъжно. — А и ако ти бях казала, никога нямаше да срещна Рондо.

Мъжът се поклони леко.

— Искях да оставя мостри от конфекцията на „Крия“. Можете да си представите изненадата ми, когато заварих тази красива млада жена не в стазис. Беше като сън от приказките. Човек не очаква древните легенди да се сбъднат и когато се сбъднат, няма как да не му повлияят.

— Обичаш ли го? — попита Гудмън мрачно.

— Да — отвърна Джана. — Рондо мисли за мен. Ще ме държи в стазис достатъчно дълго, за да компенсирам загубеното време. Това за него е жертва, но той е щедър и добър.

— След като е така — каза Гудмън, — в никакъв случай няма да ви преча. В края на краищата аз съм цивилизовано същество. Ще ти дам развод.

Той скръсти ръце на гърдите си и се почувства благороден, но си даде сметка, че решението му бе плод не толкова на благородство, колкото на внезапния копнеж по всичко земно.

— На Транай няма развод — каза Рондо.

— Няма ли? — Гудмън почувства по гърба си студени тръпки.

В ръката на Рондо отнякъде се появи бластер.

— Би било твърде лошо, ако хората непрекъснато сменят партньорите си, нали? Има само един начин да се промени семейното положение.

— Но това е гадно! — изръмжа Гудмън. — Надминава всякаква мярка!

— Е, жената също трябва да го желае. Между другото това е втората важна причина да я държиш в стазис. Имам ли позволението ти, скъпа?

— Прости ми, Марвин — прошепна Джана и затвори очи. — Да!

Рондо насочи бластера. Гудмън се хвърли с главата напред през най-близкия прозорец. Изстрелът просвистя над главата му.

— Хей! — извика Рондо след него. — Бъди смел, човече! Не може така! Бъди мъж!

Гудмън падна на рамо и се удари зле. Стана моментално и хукна. Вторият изстрел опърли ръката му. Успя да се скрие зад близката къща и да се спаси. После не се замисли нито за миг. Хукна колкото му държат краката към космодрума.

За щастие, един кораб тъкмо се готвеше да потегли за г'Мори. Оттам се обади на Транай да му изпратят спестяванията и си купи билет до Хагисометритей, където властите го обвиниха, че е шпионин на Динг. Обвинението не издържа в съда, защото дингците бяха амфибии — Гудмън едва не се удави, докато докаже задоволително, че може да диша само въздух.

С транспортен кораб стигна до двойната планета Мванти, покрай Севес, Огло и Ми. Оттам нае чартър до Белисморанти, където започваше влиянието на Тера. После една местна космическа линия го пренесе през Галактическия вихър и след като спря на Ойстер, Лекунг, Панканг, Инхтанг и Михтанг, стигна до Тунг-Брадар IV.

Парите му свършиха, но вече почти си бе у дома, в сравнение с космическите мащаби. Намери си работа и си осигури средства, за да стигне до Оуме и Легис II. Там го пое Дружеството за подпомагане на междузвездните пътешественици и най-накрая стигна Земята.

Установи се в Сийкърк, Ню Джърси, където човек можеше да живее в пълна безопасност, стига да плаща данъците си. Стана главен техник по роботите в Строителната корпорация и се ожени за

дребничко мургаво и тихо момиче, което очевидно го обожаваше, макар че той рядко му позволяваше да напуска къщата.

Често ходи в Лунния бар на Еди със стария капитан Савидж. Пият Транайско специално и разговарят за благословената планета Транай, където бе открит Пътят и човек не е окован във вериги. Понякога Гудмън се оплаква от треска — заради нея той никога вече няма да се върне в космоса, да стигне до Транай.

През тези вечери около него винаги има възхитена публика.

Наскоро заедно с капитан Савидж организираха движение за отнемане на изборните права на жените. Те са единствените му членове, но, както се изразява Гудмън, кой би могъл да спре един Дон Кихот?

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.